

چکیده

از آن جا که کارگزاران یک حکومت، پل اصلی ارتباط حکومت با مردم اند، هرگونه قصور، خطا و یا تخلف از سوی آنان، سبب سلب اعتماد مردم نسبت به حکومت خواهد شد. این مساله در یک حکومت اسلامی از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است؛ زیرا نه تنها مردم به مسئولین به چشم مجریان احکام اسلام می نگرند، بلکه هرگونه عملکرد آنان شامل صحیح یا غلط را، به عنوان سیره رسول اکرم و معصومین علیهم السلام تلقی می کنند. بنابراین حاکم اسلامی باید در گزینش و نظارت بر کارگزاران خود حداکثر دقت و جدیت را به خرج دهد و در صورت مشاهده هرگونه تخلف از سوی آنان، نسبت به میزان و نحوه تخلف، صحیح ترین و سریعترین برخورد را با آنان بنماید. آن چه که در این مورد در سیره امیرالمومنین علی علیه السلام دیده می شود شامل ملاک های گزینش دقیق (همچون ایمان و تقوا، صلاحیت اخلاقی، اصالت خانوادگی و...)، سیستم نظارتی مستمر و حساس (اعم از نظارت مستقیم و غیر مستقیم) و روش های مختلف تنبیهی برای متخلفین (شامل نصیحت و دادن راهکار، توبیخ و سرزنش، عزل و مصادره اموال و...) بود که می تواند الگوی مناسبی برای همه حاکمان در طول تاریخ باشد. این پژوهش موضوع محور، "سرعت و رعایت عدالت در برخورد و رعایت تناسب میان جرم و مجازات" را به عنوان روش حضرت امیر علیه السلام در برخورد با کارگزاران متخلفشان یافته است.

واژگان کلیدی

امام علی علیه السلام، کارگزاران، حکومت، تخلف

الملخص:

بما أن الولاية و المسؤولين فى كل حكومة، يعدون حلقة الوصل بين الحكومة و الشعب، فكل قصور أو خطأ أو مخالفة للقانون من جانبهم، يودى الى فقدان ثقة ذاك الشعب بالحكومة.لهذه الموضوع أهمية فائقة فى الحكومة الإسلامية، لأن الشعب يعتبر عمل المسؤولين و الولاية بدورهم منفذين للأحكام و الشريعة الإسلامية، سنة النبى صلى الله عليه و آله و سيرة المعصومين عليهم السلام...

فبناء على ذلك يجب أن الحاكم الإسلامى لا يألو سعيًا و عملاً بل يبذل قصارى جهده و جدّة و دقته فى اختيار الولاية و المراقبة عليهم و القيام بالتصدى و مواجهة المخالفات للقانون مواجهة صحيحة و سريعة وفقاً لنوعية المخالفة و كیفيتها.

أما الموضوع الذى يتناوله هذا البحث عن سيرة سيدنا و مولانا أميرالمومنين و سيد الوصيين على ابن أبى طالب عليهما السلام خلال هذا الإطار، يشمل على معايير الاختيار الدقيقة فى اختيار المسئول أو الوالى، كالايمان و التقوى و الكفاءة الأخلاقية و العرق الأسرى و نظام الرقابة المتواصل و المضبوط الدقيق (سواء مباشراً أو غير مباشر) و شتى أساليب الأشخاص المخالفين للقانون مشتملاً على النصح و تقديم الحلول و التعيير و المواءمة و العزل و مصادرة الأموال و سواها من الآيات. المقاييس و المعايير و الآيات التى تتمكن أن تكون قدوة كاملة للحكام طوال التاريخ.

تمحوراً و تركيزاً على هذا الموضوع و بغية تسليط الضوء عليه، إن هذا البحث يتطرق العنوان التالى:
«الالتزام بالسرعة و الدالة و لزوم التناسب بين الجريمة و العقوبة فى مواجهة الإجرام» فى حياة سيدنا و مولانا أميرالمومنين عليه السلام و الصلاة فى مواجهة ولاته المخالفين للقانون.

الكلمات الرئيسية:

الإمام أميرالمومنين على عليه السلام، الولاية و المسئولون، الحكومة، مخالفة القانون

Abstract

Since government Agents are the main interface between government and the people, any wrongdoing on their part will cause people to distrust the government. It is the most important case in an Islamic government. Because People not only expect the rulers to act right or wrong performance as the agents of Islam, but also they are regarded and expected as the lifestyle of the Prophet of Islam and Imams. Therefore, the Islamic ruler needs to be careful in the selection and supervision of his agents, if they see any violations, making them the fastest and most accurate way of offense and reveal them. What is observed in of Imam Ali's (AS) lifestyle, contains careful selection criteria (as belief and faith, moral competence, family originality, ...), consistent inspection systems (direct or indirect inspections), and different punishment for offenders (including advice, and giving guideline, admonition, disappointment, properties forfeiture, ...) which can be a proper pattern for all governors over time. This subject focused study has found the rate and justice respect to encounter and coordinate the penalty and punishment as the method of Imam Ali to face the offending Agents.

Key words: Imam Ali (AS), Agents, government, Violation.